

biotekach Dzieduszyckich i Ossolińskich we Lwowie, p. Kucharszewski wydał w r. 1897 w nowej poprawnej edycji, która weszła do „Biblioteki pisarzy polskich“, wydawanej przez Akademię Umiejętności w Krakowie.

K R O N I K A.

Akademia Umiejętności w Krakowie. Wydział matematyczno-przyrodniczy. Na posiedzeniu d. 2 stycznia 1899 r. czł. J. Rostafiński przeczytał rzecz swoją „O maku (*Papaver somniferum* L.) i jego hodowli w Polsce“; następnie jako sekretarz Wydziału złożył sprawozdanie z odbytego w dniu 10 grudnia posiedzenia Komisji antropologicznej.

Na posiedzeniu d. 6 lutego 1899 r. czł. K. Kostanecki przedstawił pracę p. H. Hoyer'a: „O zachowaniu się jąder podczas konjugacji wymoczka *Colpidium Colpoda* St.“; czł. A. Witkowski przedstawił pracę p. S. Kępińskiego: „O całkach rozwiązań różniczkowych z sobą sprzężonych, rzędu 2-go, posiadających trzy punkty osobliwe“. W pracy tej zajmuje się autor całkami rozwiązań równań różniczkowych, posiadającymi analogiczne własności do caabelowych; rozróżnia więc podobnie jak tam trzy gatunki całek. 1) całki gatunku pierwszego są przy pewnych założeniach co do wykładników wszędzie skończone. 2) całki gatunku drugiego posiadają tylko jeden punkt, w którym stają się algebraicznie nieskończenie wielkimi, mianowicie w stopniu drugim; 3) całki gatunku trzeciego posiadają punkty logarytmowe; są one ujęte w formę całek podwójnych. Stosując twierdzenie o całkach gatunku 2-go (różnica dwu całek gatunku 2-go, różniących się od siebie tylko punktami nieskończonościowymi, jest funkcją liniową rozwiązań równania różniczkowego i ich pochodnych) uzyskał autor pewien rozkład całek gatunku trzeciego, stąd znowu wyprowadza związki dwuliniowe pomiędzy peryodami całek gatunku pierwszego i gatunku drugiego.

Czł. A. Witkowski przedstawił dwie prace p. K. Żora wskiego jedną p. t. „O zbieżności szeregów odwracających“, drugą p. t.: „Przyczynę do geometrii nieskończenie małych przekształceń“. W pierwszej z nich autor stosuje metodę odwzorowań podobnych do badania obszarów zbieżności szeregów odwracających. Wnioski ogólne wypowiada on o szeregach, odwracających funkcje jednowartościowe na całej płaszczyźnie zmiennej zespolonej, a w szczególności zajmuje się odwróceniem wielomianów całkowitych i funkcji wykładniczej. W drugiej pracy zajmuje się badaniem stosunku jednoparametrowych grup przekształceń do takich wielkości geometrycznych, które nie po-

siadają cechy niezmienności. W badaniu tem ogranicza się do grup jednoparametrowych płaszczyzny i do takich cech geometrycznych, których wyrażenia analityczne nie zawierają pochodnych rzędu wyższego nad pierwszy; szczegółowo zaś zajmuje się zmiennością styecznych kątów, które jakiegokolwiek krzywe tworzą z torami grupy. Czł. Wierzejski przedstawił pracę p. M. Garbowskiego p. t. „Z histologii i fizjologii gastread“. Sekretarz zawiadomił, że na konkurs im. Kopernika nadesłano jedną pracę, którą wydział powierzył do referatu pp. Natansonowi i Witkowskiemu.

Na posiedzeniu d. 6 marca r. b. czł. W. Godlewski przedstawił treść drugiej wiadomości tymczasowej p. A. Wróblewskiego p. t. „O soku wyciśniętym z drożdży; czł. Kostanekki referował pracę p. S. Gólskiego p. t. „Dojrzewanie i zapłodnienie jajka u Ascidii-Cionia intestinalis F; czł. Cybulski przedstawił pracę p. J. Sosnowskiego p. t. „Studia nad zmianami geotropizmu u Paramaecium aurelia“; czł. Wł. Kulczyński przedstawił pracę własną; „Arachnoidea, opera Rev. E. Schmitz collecta in insulis Maderianis et insulis Selvages dictis“; czł. A. Witkowski przedstawił przedstawił pracę własną p. t. „O prędkości głosu w powietrzu zgęszczonym“. Jest to czwarta z rzędu rozprawa autora o własnościach termodynamicznych powietrza atmosferycznego. Obecnie chodziło o sprawdzenie doświadczalne pewnych wniosków, które autor postawił w rozprawie drugiej. Część doświadczalna obejmuje prędkości głosu pod ciśnieniami od 1 do 120 atmosfer w temperaturach 0° i — 78,5. Stosowaną była metoda Kundta.

Na posiedzeniu d. 10 kwietnia 1889 r. przewodniczący prof. Kreutz przedstawił pracę p. St. J. Thugutta „O zeagonie, nowym produkcie wietrzenia nefelinu“; prof. Witkowski referował o pracy M. P. Rudzkiego p. t. „Odkształcanie się ziemi pod ciężarem wielkich lodowców“. Praca ta, podzielona na sześć części, zawiera obszerny rozbiór sprawy odkształceń ziemi w czasie epoki lodowej, oraz mówi o odkształceniach powierzchni ekwipotencyalnych i względnych zmian poziomu morza. Z pracy tej wynika, że wychodząc nawet z założenia, iż ziemia posiada sztywność i nieściśliwość stali, można otrzymać odkształcenie w epoce lodowej, wprawdzie zupełnie znikome wobec ogromnych rozmiarów ziemi, jednak znaczne w porównaniu z miarami ludzkimi.

28-e Walne zgromadzenie polskiego Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie odbyło się w dniu 18 lutego 1899 r. Przewodniczący prof. Zuber w przemówieniu swoim zaznaczył że liczba członków Towarzystwa wzrasta ustawicznie, ale bardzo powolnie. Obecnie Towarzystwo liczy członków honorowych 3, członków czynnych 226. Zastęp to—jak słusznie twierdzi mówca—jest bardzo skromny i świadczy, że społeczeństwo nasze nie odczuwa jeszcze należycie doniosłości nauk przyrodniczych dla postępu intelektualnego i materyalnego. Nawet w kołach nauczycielskich Towarzystwo mało dotąd znajduje uznania i współdziałania.

Towarzystwo w roku ubiegłym poniosło stratę przez śmierć pięciu członków Władysława Zajęczkowskiego, Konstantego Stelzera, Alfreda Obalińskiego, Franciszka Bieniasza, Zygmunta Samolewicza.

Towarzystwo dla uczczenia setnej rocznicy urodzin Adama Mickiewicza poświęciło pamięci wieszczą cały zeszyt Kosmosu, obejmujący wyprawy B. Dybowskiego, Zuberera, Wł. Dybowskiego, Wł. Kozłowskiego i przeznaczyło dochód ze sprzedaży 200 egz. tego zeszytu na pomnik Mickiewicza, mający stanąć we Lwowie.

Bardzo pomyślnie rozwija się Oddział krakowski Towarzystwa, którego przewodniczącym jest J. Peletenz, wice-przewodniczącym A. Witkowski, sekretarzem i skarbnikiem A. Wróblewski. Na walnym zgromadzeniu tego Oddziału postanowiono na wniosek prof. A. Witkowskiego założyć instytucję przyrodniczo-dydaktyczną, w którejby szersze warstwy mogły zaznajamiać się z najnowszymi wynalazkami z dziedziny przyrodniczej, a nawet wykonywać najprostsze doświadczenia.

Na posiedzeniu d. 24 listopada 1898 r. tegoż Oddziału uchwalono założenie sekcji filozoficzno-przyrodniczej. Pierwsze posiedzenie tej sekcji odbyło się dnia 19 stycznia 1899 r., wybrano na niem na przewodniczącego prof. M. Straszewskiego, na sekretarza D-ra Wł. Heinricha.

Zarząd Towarzystwa we Lwowie odbył w ciągu roku sprawozdawczego posiedzeń 16, zebrań naukowych było 14. Na zebraniach tych wygłosili wykłady pp. Burzyński, Dunikowski, Dybowski, Dziędzielewicz, Ernst (O ruchu wrowym słońca), Laska (O elektrycznym przenoszeniu obrazów na odległość), Kadzi, Moraczewski, Łomnicki, Nusbaum, Romer (Kilka słów o klimacie Galicji), Siemiątkowski, Siemiradzki, Zakrzewski (Wahadło Foucaulta, Zmiana ciężaru z wysokością), Zuber. W oddziale krakowskim (który liczył 1 członka honorowego i 58 członków zwyczajnych) wygłosili odczyty pp. Bandrowski (referat z dzieła Moissana „Le four électrique”), Bądzynski, Baudoin de Courtenay, Browicz, Bujwid, Cybulski (Z dziedziny elektryczności zwierzęcej), Grzybowski, Heinrich, (O zależności kierunków filozoficznych od metod nauk przyrodniczych), Wł. M. Kozłowski (O zasadniczych pewnikach wiedzy przyrodniczej w zaraniu filozofii greckiej), J. Peteleuz („O zakresie nauk przyrodniczych w szkołach średnich”), M. P. Rudzki („O użytkowaniu balonów w meteorologii”), M. Straszewski (O zasadzie przyczynowości, jako zasadniczym pewniku wiedzy przyrodniczej), Wł. Szajnocha (O pochodzeniu karpackiego oleju skalnego).

Przewodniczącym Towarzystwa na r. 1899 obrany został ponownie prof. Zuber, nadto do Zarządu należą pp. Dunikowski, Dybowski, Kadzi, Łomnicki, Niedźwiedzki, Radziszewski, Romer, Szyszłowiec, Zakrzewski.

Na posiedzeniu Stowarzyszenia techników w Warszawie d. 14 kwietnia r. b. p. St. Okolski mówił o potrzebie opracowania słownictwa technicznego. Przedstawivszy w krótkim zarysie historycznym dotychczasowe usiłowania do utworzenia słownictwa technicznego polskiego, prelegent zaproponował zorganizowanie przy Stowarzyszeniu wydziału, poświęconego specjalnie sprawom ustalenia słownictwa mającego zająć się w następstwie wydawnictwem odpowiednich słowników. W celu ułatwienia zbierania materiału p. Okolski proponuje rozdział całej pracy na 47 klas, z których a) nauki ścisłe (matematyka i nauki przyrodnicze) objąć mają klasy 1—7, b) technika mechaniczna klasy 7—16; technika budowlana 17—25, rolnictwo 16—31, technika chemiczna 32—39, rzemiosła 40—42; c) nauki pomocnicze 43—47. Koszt zebrania i uporządkowania materiałów p. Okolski oblicza na 1500 rubli.

Zjazd lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie w r. 1900. Z inicjatywy Towarzystwa lekarskiego krakowskiego i Towarzystwa przyrodników polskich imienia Kopernika utworzył się komitet gospodarczy IX Zjazdu lekarzy i przyrodników polskich, mającego się odbyć w połączeniu z wystawą przyrodniczo lekarską, w lecie 1909 r. w Krakowie. Przewodniczącymi komitetu są prof. K. Kostanecki i prof. A. Witkowski, sekretarzem generalnym doc. D-r St. Ciechanowski, skarbnikiem D-r J. Gwiazdowski. Do komitetu wykonawczego należą 15 osób, do pełnego komitetu gospodarczego, prócz wymienionych, jeszcze 20 osób.

Zjazd międzynarodowy matematyków. Drugi zjazd międzynarodowy matematyków odbędzie się w Paryżu w czasie od 6 do 12 sierpnia 1900 roku. Towarzystwo matematyczne francuzkie zajmuje się obecnie przygotowaniem do tego zjazdu. Utworzyło ono w tym celu Komitet organizacyjny, który podzielił się na dwie części; na komisję administracyjną, pod prezydencją G. Darboux'a i komisję prac, pod prezydencją H. Poincaré'go. Program Zjazdu obejmie przynajmniej dwa posiedzenia ogólne, posiedzenia sekcyjne, wizyty naukowe, ekskursje i t. d. Program szczegółowy jest w opracowaniu.

Zgromadzenie 71-e Towarzystwa niemieckich przyrodników i lekarzy odbędzie się w roku bieżącym w Monachium w czasie od 18 do 23 września. Równocześnie odbędzie się także zgromadzenie roczne niemieckiego Stowarzyszenia matematyków. Pomiędzy tematami, które poruszone będą tak na zebraniach Stowarzyszenia jak i na posiedzeniach sekcji dla matematyki i astronomii Towarzystwa przyrodników i lekarzy, uwzględnione być mają zarówno kwestye matematyki stosowanej jak i matematyki czystej. Pomiędzy kwestyami pierwszej kategorii wygłoszony ma być referat o problematach kinetycznych techniki naukowej. Równocześnie ma być

przeprowadzona dyskusja w ważnej sprawie uporządkowania wykładów uniwersyteckich matematyki w związku z nowym regulaminem egzaminów państwowych w Prusach dla kandydatów stanu nauczycielskiego w zakresie matematyki i fizyki.

Stowarzyszenie międzynarodowe do rozpowszechnienia studyów nad kwaternionami i związaniem z niemi systemami matematyki. Przed laty trzema z inicjatywy pp. Molenbroeka (Haga) i Kimury (Newhaven, Stany Zjednoczone) powstała myśl związania stowarzyszenia naukowego, poświęconego badaniom kwaternionów i metod pokrewnych. Organizacya stowarzyszenia przeszła następnie w ręce prof. N. Macfarlane'a (Lehigh University, South Bethlehem, Pennsylvania). Po przeprowadzonych rokowaniach stowarzyszenie uorganizowało się, obrawszy na lata 1899—1900 na prezydenta M. Roberta S. Balla (Cambridge, Anglia); na sekretarza generalnego i skarbnika prof. A. Macfarlane'a. Sekretarzami (National Secretaries) są następujący matematycy: dla Australii A. McCullay, (Uniwersytet w Tasmanii; Hobart, Australia), dla Francji: P. Genty (Paryż), dla Niemiec V. Schlegel (Hagen, Westfalia), dla Wielkiej Brytanii i Irlandyi Charles J. Joly (Dublin), dla Włoch Peano, (Turyn), dla Japonii S. Kimura (Tokio), dla Rosyi Kotelnikow (Kazań), dla Szwajcaryi F. Kraft (Zurych), dla Stanów Zjednoczonych, Arthur S. Hathaway (Terre Haute, Ind).

Druga konferencya międzynarodowa w sprawie katalogu literatury naukowej odbyła się w Towarzystwie królewskim w Londynie 11—13 października 1898 r. Z nadesłanego nam łaskawie przez Towarzystwo królewskie sprawozdania z posiedzeń konferencyi (Report of the Proceedings at the second international Conference on a Catalogue of scientific Literature, held in London October 11—13, 1898, 8° str. 111) dowiadujemy się, że w konferencyi brali udział delegaci państw następujących: Austria (Boltzmann, Weiss), Belgia (Descamps, Otlet, Le Fontaine), Francya (Darboux, Deniker, Mascart), Niemcy (Klein), Węgry (Heller, Duka), Japonia (Einosuke Yamaguchi), Meksyk (Don del Paso y Troncoso), Holandia (Korteweg), Norwegia (Brunchorst), Szwecya (Dahlgren), Szwajcaryja (Graf, Bernoulli), Anglia (Gorst, Foster, Rucker, Armstrong, Lockyer, Mond), Stany Zjednoczone (Adler), Cap (Trimen), Indye (Strachey, Blanford), Natall (Peace), Nowa Zelandya (Reeves), Quccensland (Tozer).

Na wniosek prof. Darboux wybrano jednomyślnie Sir Johna E. Gorsta, na prezydenta konferencyi; na sekretarzy powołano prof. Armstronga (do języka angielskiego), prof. Weissa, (do języka niemieckiego), dyrektora Le Fontaine'a (do języka francuskiego).

Przedmiotem konferencji miała być dyskusja nad projektem organizacji pracy, zaproponowanym przez komitet, wybrany na pierwszej konferencji międzynarodowej, odbytej w lipcu 1896 roku. Komitet ten opracował odnośny referat i rozesłał go w końcu kwietnia r. 1898 rządowi, których delegaci reprezentowani byli na konferencji. Najważniejsze punkty tego referatu są następujące: 1) Umowa międzynarodowa pomiędzy państwami w celu wydawania katalogu międzynarodowego bieżącej literatury naukowej, począwszy od roku 1900. 2) Utworzenie biur miejscowych w państwach, biorących udział w konferencji, celem zbierania i klasyfikowania materiałów oraz Biura centralnego w Londynie, w celu ich porządkowania i publikacji. Komitet międzynarodowy ma kierować pracą Biura centralnego oraz peryodycznymi konferencjami międzynarodowymi. 3) Wydawanie katalogu, obejmującego rocznie około 40000 tytułów w formie podwójnej, t. j. w kartkach i w tomach. 4) Klasyfikacja katalogu według schematów, zaproponowanych przez komitet, tak aby każdy tytuł opatrzony był symbolem rejestrowym, zgodnym z przyjętym systemem.

Nad przedmiotem tym oraz nad stroną finansową całego przedsięwzięcia prowadzona była ożywiona dyskusja; ze spostrzeżeń i uchwał konferencji w tych rzeczach wymieniamy następujące: 1) Każdy delegat ma głos jeden przy decydowaniu wszystkich kwestyj, poddanych rozborowi; (każdy z delegatów wysłany był do Londynu a d a u d e n d u m, nie zaś do przyjmowania zobowiązań w imieniu swego rządu; konferencya bowiem miała charakter przygotowawczy i naukowy. 2) Konferencya utrzymuje dawniejszą uchwałę wydawania katalogu kartkowego i książkowego, zachowując sobie na przyszłość określenie porządku i sposobu wydawnictwa. 3) Konferencya postanawia wliczyć do katalogu następujące nauki: Matematykę, Astronomię, Meteorologię, Fizykę, Krytalografię, Chemię, Mineralogię, Geologię wraz z Petrologią, Geografię matematyczną i fizyczną, Paleontologię, Anatomię, Zoologię, Botanikę, Fiziologię wraz z Farmakologią i Patologią doświadczalną, Bakteryologię, Psychologię, Antropologię. 4) W sprawie porządku tych nauk w katalogu, ich podziału i t. d. prowadzono dyskusję, która zakończyła się rezolucją treści ogólnej, że każda z nauk objętych w katalogu będzie miała swój schemat klasyfikacyjny wraz z odpowiednimi symbolami. 5) Nad sprawą tych symboli prowadzono ożywiłe rozprawy i powzięto znów uchwałę treści ogólnej: że symbole katalogu składać się mają z odpowiednio skombinowanego systemu liter, cyfr i innych symbolów, przystosowanych do potrzeby każdej nauki i zgodnych, o ile to będzie możliwym, z ogólnym systemem rejestracji. 6) Tytuły prac, ogłaszanych w językach angielskim, francuskim, niemieckim, włoskim i łacińskim, będą dawane w ich języku oryginalnym; tytuły prac, w innych językach ogłaszanych, będą podawane w przekładzie na jeden z pięciu wyżej wymienionych języków, z dodaniem tytułu oryginalnego w transkrypcji łacińskiej. 7) Do składu komitetu międzynarodowego, mającego zająć się organizacją komitetów miejscowych oraz przygotowaniem referatu na następną konferencyę międzynarodową, należą wybrane na konferencyę następujące osoby: Armstrong, Descamps, Foster, Langley, Poincaré, Rücker, Waldeyer, Weiss.

Obserwatorium imienia Jędrzejewicza. Czytelnikom naszym wiadomo ¹⁾, że to obserwatorium znalazło pomieszczenie w Warszawie, na terytorium średniej szkoły technicznej pp. Wawelberga i Rotwanda przy ulicy Mokotowskiej № 6.

Od roku można uważać je za urządzony i do prac naukowych przygotowany zakład. Stoją tam bowiem narzędzia: koło południkowe, dwa refraktory, dwa zegary na swoich miejscach i mogą być odpowiednio użyte.

Przy bliższym badaniu pokazało się, że narzędzia miały poważne braki którym w różny sposób starał się zaradzić ich dawny właściciel. Dla tego też potrzeba przy tych narzędziach nie jedno jeszcze poprawić, co nieco dodać, lub odmienić. I tak libela przy kole południkowym, służąca do niwelowania osi poziomej, jest zupełnie wadliwie urządzona i przy najstarszym traktowaniu nie okazuje się przydatną. Z tej przyczyny zamówiono nową libelę, która ściśle odpowiadałaby celowi jej wytkniętemu. Oba też refraktory wymagają pewnych dodatków przy swoich mikrometrach nitkowych. Zegary, jeden Gugenmussa, drugi Wiatrowskiego, jakkolwiek stare, mogą jeszcze służyć.

Oprócz narzędzi, uporządkowano jeszcze biblioteczkę, pozostałą po ś. p. Jędrzejewiczu, jak również rękopisy jego spostrzeżeń. Wszystko to wymagało dłuższej pracy, aniżeli na pozór mogłoby się wydawać.

Obecny inwentarz obserwatorium obejmuje:

Książek i map astronomicznych numerów	289
Narzędzi	24
Sprzętów, mebli	9

W tym wykazie mieści się:

Luneta Bardou z czterocalowem szkłem, przenośna, ze wszystkimi potrzebnymi dodatkami, ofiarowana przez A. Kraushara w zupełnie dobrym stanie; luneta z trzechcalową soczewką, także przenośna, darowana przez p. Andrychewicza; szkła oczne i podstawa potrzebują naprawy.

Dwie mapy ścienne, przedstawiające północną i południową półkulę gwiazdowego nieba.

W takich zakładach, jak obserwatorium, muszą dwa czynniki wzajemnie się wspierać: muszą być narzędzia, oraz obserwator; znający przedmiot i jemu oddany; takiego zaś obserwatora Jędrzejewicza dopiero musi sobie przygotować i wyrobić. Gdyby sprawa polegała tylko na bezcelowem przyglądaniu się różnym ciałom niebieskim i zaspokojeniu ciekawości, nie byłoby potrzeby długo szukać człowieka, który potrafiłby lunetę skierować i pokazać to, co on sam, albo drudzy widzieć pragną. Gdzie atoli chodzi o pracę celową, ściśle naukową, tam potrzeba nie dyletanta, ale pilnego i zamiłowanego obserwatora. Taki zaś, dopiero po dłuższym czasie i obyciu się z narzędziami, może nabrać wprawy i być użytecznym pracownikiem. W pierwszym roku istnienia

¹⁾ „Wiadomości matematyczne“, t. II, str. 264.

obserwatorium Jędrzejewicza starano się o takiego pracownika. i jest nadzieja, że ten, który obecnie przygotowuje się do zajęć astronomicznych, powziętemu zamiarowi odpowie. J. K.

Odkrycie nowej planety pomiędzy Ziemią a Marsem. Jednym z najciekawszych wypadków w dziedzinie astronomii w r. 1898 jest odkrycie nowej planetoidy 433-ej D Q, której orbita leży w znacznej części pomiędzy orbitą Ziemi a orbitą Marsa.

G. Witt, astronom Uranii w Berlinie, fotografując d. 13 sierpnia 1898 r. otoczenie gwiazdy β Wodnika dla odszukania planetoidy 185, otrzymał, prócz niej, na płycie fotograficznej planetoidę 119 oraz kreskę długości $\frac{2}{3}$ mm, którą przypisał początkowo komecie. Gdy jednak noey następnej skierował w to miejsce lunetę dwunastocalową, znalazł tam gwiazdę 10—11 wielkości, mającą ruch wsteczny i tak znaczny, że wiadomość o tem odkryciu za pomocą stacyi centralnej w Kielu odrazu telegraficznie przesłano do innych obserwatoryów. Dołać tu należy, że prawie równocześnie Charlois w Nizy dostrzegł również na drodze fotograficznej to nowe ciało niebieskie, któremu nadano nazwę Eros. Astronom berlińskiego Instytutu liczniczego Berberich obliczył w dniu 2 września drogę nowej planety; prócz tego mamy już obliczenia Millosevicha w Rzymie, Chandlera w Harvard w Ameryce. Elementy prowizoryczne planety według Berbericha przedstawiają się w ten sposób:

Epoka 1898 sierpień 31,5 czasu śr. berl.

M (anomalja średnia)	220° 14' 3",7
π (długość punktu przysłonecznego)	122° 17' 14",2
Ω (długość węzła wstępującego)	303 48 53,0
i (pochyłość drogi względem ekliptyki)	11 6 57,1
φ (kąt mimośrodkowy)	13 13 3,8
a (pół oś wielka)	1,4606
$\log a$	0,164521
czas obiegu	644,732 dnia
μ (ruch dzienny średnia)	2010",131

Średnia odległość nowej planetoidy od Słońca, wynosząca 1,46, jest mniejsza od średniej odległości Marsa od Słońca, wynoszącej 1,52. Od Ziemi odległość jej wynosi 0,15. a więc prawie połowę najmniejszej odległości Wener-y od Ziemi (0,27) i oczywiście mniej, niż najmniejsza odległość Marsa od Ziemi (0,38). Nowa planeta może stawać się dość jasną i dochodzić prawie do 6-ej wielkości. Wobec tego wydaje się dziwnem, dlaczego tak długo była nieznaną. Fakt ten można wyjaśnić w ten sposób, że, z powodu znacznego pochylenia jej orbity do ekliptyki. planeta znajdowała się po za pasem nieba, w którym zwykle szukano planetoid. Jest przeto prawdopodobnem, że znaleźć się mogą i inne jeszcze planetoidy, bliższe Ziemi, niż planetoidy pomiędzy Marsem a Jowiszem.

Odkrycie nowej planetoidy jest jeszcze ważne z tego względu, że posłuży do dokładniejszego wyznaczenia paraleksy słońca i do rozwiązania rozmaitych pytań z dziedziny fotometrii astronomicznej.

PROGRAMY I KONKURSY.

Zagadnienie konkursowe Towarzystwa imienia ks. Jabłonowskiego na rok 1902. Że metoda średniej arytmetycznej, stosowana od r. 1870 przez C. Neumanna, posiada wysoki stopień ogólności, stwierdzają zarówno liczne prace samego Neumanna (Abh. der K. S. Ges. der Wiss. XIII, p. 707) jak i głębokie badania Poincarégo (Acta Math. XX, p. 50). Równocześnie wszakże z ogółu tych badań wynika, że niektóre trudne punkty potrzebują jeszcze dalszego wyjaśnienia. Okazuje się przeto rzeczą ważną podjąć przynajmniej konieczne prace przedwstępne w celu pozyskania zupełnie jasnego przedstawienia właściwych rysów zasadniczych tej dziedziny, a mianowicie potrzeba spożytkowania rozprawy Poincarégo w całej jej doniosłości, albo też nawet uogólnienia jej rezultatów. Przedewszystkiem wszakże powstaje pytanie nadania wykładowi Poincarégo większej prostoty i przejrzystości i—gdzie to jest możliwem—wyższego stopnia ścisłości. Towarzystwo, nie dając żadnemu z wyżej zaznaczonych kierunków pierwszeństwa przed innemi, życzy sobie aby pod jakim bądź względem udoskonalono zasadnicze badanie, zawarte w rozprawie Poincarégo: „La méthode de Neumann et le problème de Dirichlet“.

Prace konkursowe mogą być pisane w języku niemieckim, łacińskim lub francuskim. Termin nadesłania pracy 30 grudnia 1902 r. Nagroda 1000 marek.

